

És ott várakozott a tóparton. Hol leült, hol ismét fölkelte türelmetlenségében és tekintetét szünetlenül arra a helyre irányozta, ahol a *cséti* eltűnt az erdőben. Közben pedig egyik óra követte a másikat és a nap mind magasabbra szállott az égen. És növekedett a hőség is, mignem a lótoszok ezüst fényben ragyogtak az alattuk szunyadó tó tükreén és a halak is aludtak a vízben és a madarak a fákon és a méhek, belefáradva a zümmögésbe, mámorosan heverték a virágok kelyheiben, és az erdő alélt félálomban susogott és a levelek elfeledtek rezegni az ágakon. És egyszerre a figyelő király megpillantotta Madhupamandzsarít, amint ismét megjelent, éppen ott, ahol távoztában eltűnt volt. Ott állott, nem messze tőle, mint a falra festett kép, míg a király önkívületében elmerült nézésében. És nem hallatszott más a nagy csöndben, csak szívének dobogása. Kis idő múltán a leány megtörte az igézetet és megmozdult. Nagyon lassan a király felé indult és megállott előtte. De kezében ezúttal nem volt semmi. És szólt:

– Oh, király, úrnőm egy lótoszvirágot szeretne és elküldött urához, hogy vigyek tőle egyet.

A király nézte a leányt, aki ott állt előtte, földre sütött szemekkel, melyeknek hosszú pillái szinte árnyékot vetettek orcáira. És a király szíve fölszállt a torkába, csöndesen állott a leánnyal szemben, megkísértette, hogy szóljon, de a szavak elhaltak ajakán. Így állottak ott ketten az erdőben, körülvéve a nagy csendtől. Végre a király megszólalt:

– Édes *cséti* – mondta –, szeretnék valamit kérdezni tőled, de félek.

– Mitől félsz a király? – kérdezte a leány.

És mosolyogva pillantott föl a királyra, de a mosoly eltűnt arcáról, alighogy megjelent, s ismét a földre csüggesztette tekintetét. Erre a király így szólt:

– *Cséti*, meg tudnád vajon mondani nekem, szerelmes vagyok-e beléd, vagy sem?

És míg a király a leány arcát figyelte, a pír hol megjelent, hol ismét eltűnt azon. Végre megszólalt a leány halk hangon:

– Hogyan ítélné az orvos, ha nem ismeri a jeleket?

Erre a király közelebb lépett hozzá és megállott előtte. És a háta mögé tette és erősen összekulcsolta két kezét. Aztán egészen a leány arcához hajolt és mondta:

– Azért kérdelek, mert én nem tudom, vajon szerelmes vagyok-e beléd, avagy nem. Mert egykor azt hittem, hogy szeretek, de akkor nem éreztem azt, amit most. És ha akkor szerelmes voltam, úgy nem vagyok az most; vagy ha szerelmes vagyok

most, úgy nem voltam az akkor. És talán te meg tudod ezt mondani nekem, mert te nagyon okos vagy, én pedig nem vagyok az. Ha jönni látlak, elhomályosul szemem előtt minden és tűz fut végig testemen. És a hangod zenéje csaknem aléltá tesz és éget és borzongat, mintha jégdarabbal érintenének. És remegés fut végig tagjaimon és siketítő zsongás zeng-bong a fülemben és nem tudom olyankor, hogy mitévő legyek. És könnyek gyűlnek szemembe, de mégis kacagni szeretnék örömben, és ha beszélni próbálok, reszket a hangom – mint most is –, és valami görcsösen összeszorítja a torkomat, hogy nem bírok lélegezni s a kín összefacsarja szívemet. És hogy mit érzek még, nem tudom elmondani mind, de azt tudom, hogy mikor velem vagy, az az élet és mikor elhagysz, az a halál.

De Madhupamandzsari hallgatagon állott. Ajka remegett és könny ült ki szempilláira és keble lassan föl s alá hullámozott. Végül fölemelte tekintetét és könnyein keresztül mosolyogva mondotta:

– Oh, király, jobb lesz távoznom, mert szavaid inkább méltók úrnőmhöz, mint hozzám.

A király mély lélekzetet vett és fölegyenesedett. És fejét eszelős módjára hol jobbra, hol balra ingatva, elkezdett kacagni. És így szólt:

– Kétségbeesésbe úztél, de én már nem törődöm veled. Hejh! Én férfi vagyok és még hozzá erős férfi; te pedig nő vagy és még hozzá egészen kicsiny és gyöngé. Ezért hát nem fogsz elmenni most!... Mert különben magaddal vinnéd életemet is.

És hirtelenül karja közé ragadta a leányt és erősen magához szorította. Ez pedig ijedten küzdött a szabadulásért. És félig rémülten, félig nevetve kiáltott föl:

– *Árjaputra*, bocsáss el engem! Nem jöttél még rá, hogy én vagyok a királyné?

A király megrezzent és hátraszökellt, mintha kard járta volna át keblét. És amint szinte magánkívül meglepetésében maga elé bámulva állt, a leány, mintegy akarata ellenére, elkezdett kacagni. A férfi pedig csak állott és nézte őt, először meglepetve, majd szégyenkezve, végül pedig kimondhatatlan gyönyörrel. És fölkiáltott:

– Ne vess, amíg csak kedved tartja, mert kacagásod zene az én fülemnek és szívesen hallgatom, folyton, míg csak velem vagy. De oh, te álnok *cséti*, mit jelent mindez? Nem te voltál az, aki nem engedted, hogy hűtlen legyek a királynéhez? És mégis, mit tettél most velem?

És Madhupamandzsari szempillantás alatt megszűnt nevetni s könnyek hullottak szeméből. Majd könnyein át mosolyogva ismét urára tekintett és

hirtelen hozzálépve, megragadta a kezénél. És magával vonta, leültette a lépcsőre és mondotta:

– Ülj itt, és mindent elmondok neked.

Letérdelt a férfi mellé, átölelte és kezét a kezébe fogva, kezdte:

– Oh, te balga ember, azt hitted, mert egy nő könnyű és üres volt, mint a szalma, azért már minden nő olyan kell hogy legyen? És hitted azt is, hogy eltöltheted életedet a nő nektárja nélkül? Hallgass hát reám és én elmondom, amit nem tudsz.

Midőn atyám követet küldött hozzád, hogy följajánljon engem néked, én is elküldtem megbízottamat, ki elhozta arcképedet és mindent elmondott nekem felőled. És már régen szerettelek, mielőtt megpillantottalak volna. S elhatároztam, hogy te is így légy vélem; ezért vágyat keltem benned, mikor még nem tudtad, ki vagyok. Egy napon gyöngének éreztem magam. Aznap volt, mikor nem jöttem el hozzád – és én ama napot utánad epedve, zokogva töltöttem, s a távolmaradás csaknem több volt, mint amennyit el tudtam viselni. És most meg akarom neked mutatni azt, amit sohasem ismertél: életed édességét. Mert ha vidám vagy, meg akarom kétszerezni vidámságodat; ha bús vagy, akkor meg aka-

rom felezni veled a bánatot és így öröm lesz az néked, mélyebb az örömnél. És ha jól érzed magad, mulatsággal és változatossággal fogom üdíteni lelkedet; ha pedig beteg vagy, ápolni foglak; és ha fáradt vagy, a keblem lesz majd alvópárnád, hol nyughatol – s éjjel és nappal a lelkem a lelkeddel lesz és karom ölelni fog. És ha nem kívánsz, távol leszek; és ha ismét akarsz, ott leszek nálad. És ha előtted halok meg, úgy rendjén van az és le kell mondanod rólam – ám ha te hagysz engem itt hátra, akkor követni foglak a máglya tüzén keresztül, mert nem akarok nélküled élni egyetlen napot sem. Mert miként az álmokép, a holdfény, az árnyék, vagy a tükörkép a tó színén, a semmibe kell hogy oszoljak én is, ha az, mi nékem lényegét és valóságot adott, eltávozott. Mert mi volnék én más, ha nem másolata és tükörképe és visszhangja a Lénynek, aki benned él? És mi lenne más az én kötelességem, az én hitvallásom, ha nem az, hogy én legyek számodra Dhruva és Arundhatí, Rati és Rádhá, Csakrí és Ksétrabhúmi, Sakti és az Iker? És miként az istenek kiköpülték

a tenger vaját, a nektárt, úgy fogja szerelmed a fölszínre hozni lelkem lényegét, és meg fogod érteni, hogy a hűséges hitves a szépség édes vaja, az ifjúság tüzes bora, a gyönyör édes gyümölcse, a kacagás sava és hasonlósága a gyöngyhöz, mintha hullámhóból és tengertajtékből született volna. És én leszek a te nektárod és kámford és lótuszvirágod és édességed – és megismertetem veled életed ízét és tartalmát. És látni fogod, hogy nélkülem pusztá volt az, üres szó értelem nélkül és éjszaka holdvilág nélkül!

Ekkor a király két kezébe fogta arája fejét. Szemébe nézett és megértette, hogy amit mondott, az a valóság hitvallása volt. És hirtelen, heves erőszakkal elszakítva magát tőle, fölugrott helyéről; mert szenvedélye és öröme csaknem erősebb volt, mint amennyit szíve el tudott viselni. Ám azonnal ismét visszatért hozzá és mondotta:

– Édes *cséti*, elfeledkeztél valamiről.

– Miről? – kérdezte amaz.

És a király felelt:

– Nem viszel úrnőd számára lótuszvirágot a tóról?

Madhupamandzsari édesen föl kacagott gyönyörében. És mondta:

– Oh, király, igazad van.

És együtt indultak a tópart felé.

És útközben a király rátekintett és megremegett. S így szólt magában:

– Még eddig nem csókolta meg – ez még hátra van.

Ezalatt odaértek a tó vizéhez és találtak egy szép lótuszt a víztükör szélén. És a király mondotta:

– Te leszakítod a virágot, én pedig karomban tartalak, nehogy a vízbe essél.

És két karjával átfogta a derekát és mindketten a víz fölé hajoltak. És Madhupamandzsari kinyújtotta kezét a lótuszvirág után. A király pedig a fülébe sutogott:

– Lásd, ide hoztalak a víz fölé, hogy kétszeresen láthassam arcodat egy helyett.

És most melyiket csókoljam meg és melyik fog megcsókolni engem – a *cséti* vagy a királyné?

Madhupamandzsari leszakította a lótuszt. És a király felé fordítva édes arcát, mondotta:

– Mind a kettő.